MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI

MAGISTRAT DR. ANTONIO MICALLEF TRIGONA

Seduta tas-16 ta' April, 2004

Citazzjoni Numru. 58/1996/1

Citazzjoni numru 58/1996

Joseph Cordina

-vs-

Angelo Bonello u Jennifer Camilleri

Il-Qorti;

Rat ic-citazzjoni fejn l-attur wara li ppremetta illi hu proprjetarju u fil-pussess ta’ bicca raba accessibbli minn Triq Marsalforn fil-limiti ta’ Xaghra, Ghawdex illi tikkonfina min-naha tal-lvant ma’ fond fi Triq Marsalforn, proprjeta’ tal-konvenuti.

Illi minn dan il-fond tal-konvenuti minn dejjem kien hemm rewwieha illi taghti ghal fuq ir-rih tal-proprjeta' tal-esponenti.

Illi ezattament fit-tlieta (3) ta' Frar 1996, jew xi gurnata ohra qrib dik id-data l-konvenuti jew xi hadd inkarigat minnhom wessa' din ir-rewwieha u minflok fethu tieqa illi fiha kobor ta' xi wiehed u ghoxrin (21) pulzier bi hmistax-il pulzier kobor.

Illi dan l-agir jikkostitwixxi spoll vjolenti u klandestin ghad-danni ta' l-attur, izda minkejja illi gew interpellati sahansitra permezz ta' ittra ufficjali sabiex jisporgaw l-ispoll kommess minnhom, baqghu inadempjenti.

Talab li din il-Qorti:

1. tiddikjara illi l-konvenuti jew min minnhom ikkommettew spoll vjolenti u klandestin ghad-dannu ta' l-attur meta fit-tlieta ta' Frar 1996, jew xi gurnata ohra qrib dik id-data l-konvenuti jew xi hadd inkarigat minnhom wessa' din ir-rewwieha fuq imsemmija illi mill-fond taghhom taghti ghal fuq ir-rih ta' l-art ta' l-attur u minflok fethu tieqa illi fiha kobor ta' xi tlieta u ghoxrin pulzier bi hmistax-il pulzier kobor.

2. Tikkundannahom sabiex fi zmien qasir u perentorju illi jigi prefiss jisporga l-ispoll kommess minnhom jew min minnhom billi jpoggu kollox fl-istat pristinu tieghu;

3. Fin-nuqqas, tawtorizza lill-attur sabiex jaghmel ix-xoghljiet necessarji huwa a spejjez tal-konvenuti.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali u ta' l-ittra interpellatorja kontra taghhom, u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni illi ghaliha minn issa huma msejha.

Bir-riserva ta' kwalunkwe azzjoni ghad-danni spettanti lill-attur kontra taghhom.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta’ l-attur debitament guramentata u l-lista tax-xhieda annessa.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenuti li eccepew:

1. illi d-domandi attrici huma nfondati fid-dritt u fil-fatt in kwantu ma jirrikorrux l-elementi rikjesti skond il-ligi sabiex jirradikaw il-kawza ta’ spoll.

2. Illi b’mod partikolari l-art li ghal fuqha taghti l-apertura msemmija fic-citazzjoni ma kinitx fil-pussess ta’ l-attur.

3. Illi din ic-citazzjoni l-inqas saret fit-terminu ta’ xahrejn stabbilit bil-ligi.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuti debitament guramentata u l-lista tax-xhieda annessa.

Ezaminat il-provi;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha inkluz in-noti ta’ osservazzjonijiet prezentati.

Ikkunsidrat:

Din hi kawza ta’ spoll hekk imsejjah privileggat fejn l-attur qieghed jallega li tkabbret apertura, li qabel kienet rewwieha, u saret tieqa ghal fuq l-art tieghu. Trattandosi ta’ kawza ta’ spoll, fit-termini ta’ l-Artikolu 791 tal-Kodici ta’ Organizzazjoni u Procedura Civili, jekk jirrizulta li l-kawza giet maghmula fi zmien xahrejn minn dakinhar li jkun sar l-ispoll, il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni u l-fatt ta’ l-ispoll.

Illi jinkombi fuq l-attur li jipprova l-elementi ta’ spoll in sostenn tal-kawza tieghu.

Illi *‘dato sed non concessum’* f’dan l-istadju ta’ dan il-gudikat li l-azzjoni giet esperita fit-terminu perentorju u ta’

dekandenza ta' xahrejn din il-Qorti hi tal-fehma li ghandha l-ewwel tezamina l-element baziliari tal-pussess. Kif gia accennat, il-pern ta' l-ispoll, skond l-attur, hu t-tkabbir fid-dimensjonijiet tar-rewwieha li mhux kontestat kienet gia tezisti qabel mal-konvenuti ghamlu xi xoghlijiet li kienu wkoll jinvolvu din ir-rewwieha.

Hawnhekk, ikun ferm utili li tinghata stampa tat-topografija tal-proprjetajiet rispettivi konnessi ma' din il-kawza in relazzjoni ghal xulxin. Din il-Qorti stess ikkonstatat dan waqt access li zammet appozitament: si tratta ta' razzett, proprjeta' tal-konvenuti u raba fuq in-naha ta' wara tieghu li mhux in dubbju hi tal-attur u/jew tinhadem minnu. Hu inkontestat wkoll li r-razzett jinsab fuq sies elevat mil-livell ta' l-ghalqa u bejntiehom hemm xkaffa ta' blat. Fuq din l-ixkaffa mal-livell tar-razzett, u ghalhekk fuq is-sies li fuqu hu mibni r-razzett, hemm xi tlett idniefel ta' proporzjonijiet kbar li jservu ta' support ghar-razzett. F'livell aktar baxx hemm l-ghalqa li allura hija distakkata mir-razzett permezz ta' l-ixkaffa blat u d-dniefel li jreggu r-razzett. Ir-rewwieha meritu l-kawza hi miftuha fil-hajt imdaqqas tar-razzett distakkata mill-ghalqa tul l-wisa kollha tad-dniefel. Il-qofol ghalhekk hu dwar din l-istrixxa art fejn jezistu dawn id-dniefel fis-sens jekk l-attur ghandux xi dritt ta' pussess fuqha.

Illi l-Qorti qeghdha ssostni fuq dan billi ghalkemm tissusisti azzjoni ta' spoll wkoll meta jkun hemm aggravar tas-servitu' ghall-fond servjenti, irid pero' jirrizulta li l-fond servjenti hu fil-mument attwali tal-ispoll fil-pussess ta' l-allegat spoljat. F'dan il-kaz, ghalhekk, hu imperattiv li l-attur jipprova xi forma ta' pussess fuq din l-istrixxa art u dan kellu jaghmlu mhux bi prova negattiva, fis-sens li jipprova li l-konvenuti m'ghandhomx il-pussess, izda bi prova posittiva, cioe' li hu ghandu l-pussess. Anzi, fil-fattispecje ta' dan il-kaz, il-fatt tad-dniefel gia huwa per se indizju qawwi biex jeradika xi forma ta' pussess fil-konvenuti.

Illi appena hemm bzonn jinghad, kif spjegat l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fil-kawza *Giuseppe Montebello et –v- Giuseppa Bonnici (Vol.XLVII.i.288)*, illi din il-prova ta'

pussess jew detenzjoni fl-attur hi imprexindibbli f'azzjoni simili ghaliex l-iskop taghha hu appuntu li hu jigi reintegrat f'dak il-pussess jew detenzjoni u b'dan il-mod jigi ripristinat l-istat '*quo ante*' disturbat bl-att vjolenti jew klandestin tal-konvenut. Fil-waqt li hu indifferenti t-titolu ta' dak il-pussess jew detenzjoni kif hu indifferenti wkoll il-legittimita' jew le taghhom, hu b'dana kollu essenzjali, bhala l-istess qofol u bazi ta' l-azzjoni, li dak il-pussess jew detenzjoni jimmanifestaw ruhhom almenu bhala stat ta' fatt".

Illi jinsab ukoll assodat gurisprudenzjalment illi l-pussess li tirrikjedi l-ligi fl-ispoljat ghall-finijiet ta' din l-azzjoni ta' reintegrazzjoni m'hemmx bzonn li jkun pussess b'titolu ta' proprjeta' jew servitu', izda hu bizzejjed pussess kwalunkwe anka purament materjali. Hu dejjem mehtieg li l-attur jipprova '*un possesso di fatto*' – pussess li m'huwiex ekwivoku u li jkun manifest.

Illi fil-kaz in dizamina m'hemm xejn li jissufraga l-attur f'tali prova. Tabilhaqq, ma rrizulta mkien li l-attur ghandu, per ezempju, xi access ghal din l-istrixxa art u lanqas li jahdimha jew jindukkra, jew, ghal ta' l-inqas, li jigbor il-kappar li jikber fiha. Ghal kuntrarju dak li rrizulta anke '*ictu oculi'*, billi mill-provi ma rrizulta xejn, hu biss li din l-istrixxa hi okkupata mid-dniefel li jservu ta' spalla ghall-fond tal-konvenuti. U ghalkemm l-attur ma kienx mehtieg li jipprova xi titolu tal-pussess minnu vantat, billi anke wiehed prekarju kien ikun sufficjenti, ried pero' dejjem jipprova *'un possesso di fatto"*, u ma setax jisserva b'din l-azzjoni fuq semplici allegat titolu ta' proprjeta' li hi kwistjoni risevata esklusivament ghall-petitorju u mhux permess li tigi diskussa f'din il-kawza li hija ta' natura possessorja.

Inghad dan m'hemmx ghalfejn il-Qorti tiddilunga biex tiddiskuti l-elementi l-ohra.

Ghaldaqstant, taqta' u tiddeciedi l-kawza, billi fil-waqt li tilqa t-tieni eccezzjoni tal-konvenuti, tichad it-talbiet kollha ta' l-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

(ft.) A. Micallef Trigona
Magistrat

(ft.) Maureen Xuereb
D/Registratur

Vera kopja

Ghar-Registratur

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------